

Anonimizált változat

Fordítás

C-394/19 - 1

C-394/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. május 21.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Belgium)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. május 14.

Felperesek:

PN

QO

RP

SQ

TR

Alperes:

Centre public d'action sociale d'Anderlecht (CPAS)

[omissis] **[eredeti 2. o.]** [omissis]

I AZ ELJÁRÁS

Az eljárás a bíróság hivatalához 2019. február 13-án érkezett keresetlevéllel indult. [Az eljárás menete]

[omissis] **[eredeti 3. o.]**

II A VITATOTT HATÁROZATOK ÉS A KÉRELEM TÁRGYA

2018. november 12-i határozatával a CPAS d’Anderlecht megtagadja PN-nel szemben a társadalmi integrációt segítő jövedelemnek megfelelő szociális ellátás kedvezményét, [omissis] a következő indokok alapján:

„Ön jogellenesen tartózkodik Belgium területén.

A jogellenesen tartózkodó személyek márpedig csak a sürgős orvosi ellátásra jogosultak az 1976. július 8-i loi organique des CPAS (a szociális közellátási központokról szóló, alkotmányos törvény) 57. cikkének (2) bekezdése alapján.

A Comité Spécial du Service Social (szociális szolgálat különbizottsága) ebből következően úgy ítéli meg, hogy Ön nem teljesíti az integrációt segítő jövedelemnek megfelelő ellátás odaítélésének jogi feltételeit.”

A CPAS d’Anderlecht ugyanezen okokra alapított ugyanezen a napon hozott határozatával 2018. október 18-tól kezdődően megtagadja QO-val szemben is a társadalmi integrációt segítő jövedelemnek megfelelő szociális ellátást és a sürgős orvosi ellátás keretében egészségügyi kártyát biztosít a számára.

PN és QO azt kéri, hogy a CPAS d’Anderlecht-et [omissis] kötelezzék a társadalmi integrációt segítő jövedelemnek megfelelő szociális ellátást 2018. október 18-tól kezdődően családnak járó mértékben állapítsa meg számára.

III A TÉNYÁLLÁS

[omissis]

PN marokkói állampolgár 1975. január 1-jén született, és állítása szerint 2003 folyamán érkezett Belgiumba.

2003. december 6-án házasságot kötött a belga állampolgárságú US-el.[omissis]

2008. január 12-én PN és US házasságát felbontották.

2008. március 19-én PN Marokkóban házasságot kötött az 1976. szeptember 27-én született marokkói állampolgár QO-val.

2008. november 28-án QO rövid távú tartózkodásra jogosító vízummal Belgiumba érkezett. Ez utóbbi lejártát követően, 2009. április 23-án kiutasítási határozatot hoztak vele szemben. [omissis] **[eredeti 4. o.]**

2009. október 15-én QO tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be az 1980. december 15-i loi sur l’accès au territoire, le séjour, l’établissement et

l'éloignement des étrangers (a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló törvény) [a tartózkodás kivételes körülményekre való tekintettel történő rendezésére irányuló kérelem]

2010. augusztus 2-án megszületett PN és QO első gyermeke, RP.

2011. január 27-én QO három hónapot meghaladó időtartamra tartózkodási engedélyt kapott.

A tribunal de première instance de Bruxelles (brüsszeli elsőfokú bíróság, Belgium) 2012. június 12-i ítéletével érvénytelenítette PN és US házasságát.

2013. január 29-én az Office des étrangers (idegenrendészeti hivatal) visszavonta PN és gyermeke, RP tartózkodási engedélyét, valamint a következő indokok alapján kiutasítást és öt évig tartó beutazási tilalmat rendelt el vele szemben (szabad fordítás):

„A tribunal de première instance de Bruxelles (brüsszeli elsőfokú bíróság) álláspontja szerint a kérelmezőnek nem [...] áll szándékában tartós életközösséget kialakítani azon belga állampolgárral, akivel házasságot kötött. Tudatosan és csalárd szándékkal visszaélt a belga családjegyzési eljárásokkal. Megállapításra került, hogy PN a tartózkodási jog megszerzése érdekében csalást követett el. Letelepedési joga család miatt 2013. január 29-én visszavonásra kerül.”

2013. március 21-én, a tartózkodási engedélyt PN-nel szemben visszavonó határozat következtében QO tartózkodási engedélyét is visszavonták és ő 2013. április 25-én keresetet nyújtott be a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium) előtt.

2014. május 27-i ítéletében a cour d'appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság, Belgium) helybenhagyta a tribunal de première instance de Bruxelles (brüsszeli elsőfokú bíróság) 2012. június 12-i ítéletét.

2014. július 30-án megszületett PN és QO második gyermeke, SQ.

2015. július 27-én PN és QO tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló, 1980. december 15-i törvény [a tartózkodás kivételes körülményekre való tekintettel történő rendezésére irányuló kérelem] 9bis. cikke alapján, amelyet elfogadhatatlanság miatt a 2015. november 16-i, kiutasítást is elrendelő határozattal elutasítottak.

2016. szeptember 15-én a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) elutasította QO 2013. április 25-i keresetét.

2016. szeptember 26-án megszületett PN és QO harmadik gyermeke, TR.
[eredeti 5. o.]

PN és QO képviselője a 2017. június 13-i, belga államhoz címzett levelében arra hivatkozott, hogy az érintett személyek tartózkodási jogának visszavonására az európai jog megsértésével került sor és a jogsértés természetbeni orvoslásaként azt kérte, hogy ismét biztosítsanak PN részére F+ személyazonosító igazolványt (valamely uniós polgár családtagjának biztosított állandó tartózkodásra jogosító kártya), a gyermekei részére is adják meg ezt az igazolványt és QO részére adjanak B személyazonosító igazolványt (B. személyazonosító igazolvány: igazolás a külföldiek nyilvántartásába való bejegyzésről – állandó tartózkodás).

A belga állam 2017. június 16-i levelében a következő indokok alapján elutasította e kérelmet:

„[omissis].

A határozat meghozatalára 2013. január 29-én került sor. Ügyfelét a határozatról 2013. március 20-án értesítették.

Ezen értesítést követően ügyfeleinek harminc nap állt rendelkezésre a kereset benyújtására.

Ügyfelei nem nyújtottak be keresetet. A beutazási tilalom továbbra is alkalmazandó.”

PN és QO ennél fogva 2018. január 24-én keresetet nyújtott be a tartózkodási engedély kiadása iránt [omissis] a tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság) előtt.

2018. július 10-i ítéletében ez utóbbi kimondta a joghatóságának hiányát [omissis].

PN és QO fellebbezést nyújtott be e határozattal szemben, az eljárás még mindig folyamatban van a cour d’appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság) előtt.

[omissis]

IV ÉRTÉKELÉS

Az 1976. július 8-i loi organique des CPAS (a szociális közellátási központokról szóló alkotmányos törvény) 1. cikke kimondja, hogy „minden személynek joga a van szociális ellátáshoz. Annak célja, hogy mindenki számára lehetővé tegye az emberi méltóságnak megfelelő életet”.

[omissis] Ugyanezen törvény 57. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A jelen törvény egyéb rendelkezéseitől eltérően a szociális közellátási központ feladata a következőkre korlátozódik:

1° a Királyság területén jogellenesen tartózkodó külföldivel szemben sürgős orvosi ellátás nyújtása; (...)”.[omissis] **[eredeti 6. o.]**

E rendelkezés célja, hogy a jogellenesen tartózkodó külföldieket a kiutasítást elrendelő határozat teljesítésére ösztönözze.

PN és QO kifejti, [omissis] miszerint a belga állam okolható azért, hogy - az európai jog megsértésével - jelenleg nem rendelkeznek tartózkodási jogcímmel, és hogy az eljáró bíróság rendelkezik hatáskörrel e jogsértés orvoslására, legalábbis hogy az emberi méltóságnak megfelelő élet lehetővé tétele érdekében megmaradjon a szociális ellátáshoz való joguk.

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 158., 77. o., magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o., helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.) [omissis] - amelyet 2006. április 30-ig kellett átültetni -, a 35. cikkében a következőket írja elő:

„A tagállamok elfogadhatják a szükséges intézkedéseket, hogy megtagadják, megszüntessék vagy visszavonják az ezen irányelv által juttatott bármely jogot, joggal való visszaélés vagy csalás, mint például érdekházasság esetében. Bármely ilyen intézkedésnek arányosnak kell lennie, és összhangban kell állnia a 30. és 31. cikkben megállapított eljárási biztosítékokkal.”

Abban az időszakban, amikor a PN és QO tartózkodási jogának visszavonásáról szóló határozatok meghozatalára sor került, ezek jogalapja a belső jogban a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló, 1980. december 15-i törvény 42septies. cikke volt, amelynek szövege a következőket mondta ki:

„A miniszter vagy megbízottja megtagadhatja az uniós polgár vagy családtagjainak beutazását, vagy véget vethet a tartózkodási joguknak, ha az uniós polgár vagy családtagjai hamis vagy megtévesztő információkat, hamis vagy meghamisított dokumentumokat használtak, vagy csaláshoz vagy egyéb olyan jogellenes eszközökhöz folyamodtak, amelyek e jog elismeréséhez meghatározók voltak.”

A 2004/38/EK irányelv 35. cikkével ellentétben e jogszabály nem írta elő az arányosság előzetes vizsgálatát.

Ez utóbbi csak a 2016. május 4-i törvény általi módosítást követően került bevezetésre [omissis] az 1980. december 15-i törvény 42septies. cikkébe, a következő módon:

„A miniszter vagy megbízottja megszüntetheti az uniós polgár vagy valamely családtagja tartózkodási jogát, és kiutasíthatja a Királyság területéről, ha hamis vagy megtévesztő információk, hamis vagy meghamisított dokumentumok felhasználására került sor, vagy csaláshoz vagy egyéb olyan jogellenes eszközökhöz folyamodtak, amelyek hozzájárultak a tartózkodás elismeréséhez.
[eredeti 7. o.]

Ha a miniszter vagy megbízottja ilyen határozat meghozatalát helyezi kilátásba, figyelembe veszi az érintett Királyságban való tartózkodásának időtartamát, életkorát, egészségi állapotát, családi és gazdasági helyzetét, társadalmi és kulturális beilleszkedését és a származási országához való kötődésének mértékét.”

Az indokolás ([omissis]) e tekintetben kifejti, hogy:

„A bevezetett módosítások [...] célja, hogy egyértelművé tegye az 1980. december 15-i törvénynek az uniós polgárok és családtagjaik beutazásának és tartózkodásának megtagadására és tartózkodási joguk visszavonására vonatkozó rendelkezéseit a 2004/38/EK irányelv helyes átültetése révén.

A 2004/38/EK irányelv 35. cikke nem követeli meg, hogy a család meghatározó legyen a tartózkodás elismeréséhez. Mindazonáltal figyelembe kell venni az arányosság elvét és az említett irányelv 30. és 31. cikkében előírt biztosítékokat.

Ezért ettől kezdődően a miniszter vagy megbízottja köteles figyelembe venni az érintett Királyságban való tartózkodásának időtartamát, életkorát, egészségi állapotát, családi és gazdasági helyzetét, társadalmi és kulturális beilleszkedését és a származási országához való kötődésének mértékét.”

Ennélfogva nem lehet megalapozottan vitatni, hogy a PN és QO tartózkodási jogának visszavonására vonatkozó határozatokat a 2004/38/EK irányelv helytelen átültetése alapján és az irányelv által megkövetelt arányosság előzetes vizsgálata nélkül hozták, mivel e határozatok képezik a vitatott határozat alapját.

Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) [omissis] kidolgozta az uniós joggal ellentétes valamely nemzeti jogszabály miatt az államok felelősségére vonatkozó elveket. **[eredeti 8. o.]**

A Bíróság az 1991. november 19-i Francovich és társai ítéletben (C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428) a következőket állapítja meg:

„31. Először is emlékeztetni kell arra, hogy az EGK–Szerződés olyan sajátos jogrendszer hozott létre, amely a tagállamok jogrendszerébe illeszkedik, és kötelező bíróságaira nézve, amelynek alanyai nemcsak a tagállamok, hanem azok állampolgárai is, és a közösségi jog mellett, hogy a magánszemélyekre kötelezettségeket állapít meg, arra is szolgál, hogy számukra jogokat keletkeztessen, amelyek az őket megillető jogok összességének részévé válnak; e jogok nemcsak akkor keletkeznek, amikor a Szerződés ezeket kifejezetten előírja, hanem azokból a kötelezettségekből eredően is, amelyeket a Szerződés egyértelműen rögzít a magánszemélyek, a tagállamok és a közösségi intézmények számára (lásd a 26/62. sz., Van Gend en Loos ügyben 1963. február 5-én hozott ítéletet [EBHT 1963., 3. o.] és a 6/64. sz. Costa-ügyben 1964. július 15-én hozott ítéletet [EBHT 1964., 1141. o.]).

32. Emlékeztetni kell arra is, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következően a hatáskörükön belül a közösségi jog rendelkezéseit alkalmazó nemzeti bíróságok feladata az, hogy biztosítsák e normák teljes körű hatályosulását, és védjék azokat a jogokat, amelyeket e normák a magánszemélyekre ruháznak (lásd különösen a 106/77. sz. Simmenthal-ügyben 1978. március 9-én hozott ítélet [EBHT 1978., 629. o.] 16. pontját és a C-213/89. sz. Factortame-ügyben 1990. június 19-én hozott ítélet [EBHT 1990., I-2433. o.] 19. pontját).

33. Meg kell állapítani, hogy a közösségi normák teljes érvényesülése kérdésessé válna, és az általuk biztosított jogok védelme gyengülne, ha a magánszemélyek nem juthatnának kártérítéshez abban az esetben, ha a közösségi jog tagállamnak betudható megsértése következtében jogsérelem éri őket.

34. A tagállamot terhelő kártérítési kötelezettség lehetősége különösképpen fontos akkor, amikor – mint a jelen esetben – a közösségi normák teljes körű hatályosulása az állam valamely jogi aktusától függ, és ennek következtében a magánszemélyek az adott aktus hiányában nem érvényesíthetik a nemzeti bíróságok előtt a közösségi jog által elismert jogaikat.

35. Ebből következik, hogy az elv, mely szerint az állam felelős a közösségi jog neki betudható megsértésével a magánszemélyeknek okozott károkért, szerves része a Szerződés rendszerének.

36. A tagállamoknak azt a kötelezettségét, hogy ezeket a károkat megtérítsék, a Szerződés 5. cikke is megalapozza, amely szerint a tagállamok kötelesek minden általános vagy különös intézkedést megtenni annak érdekében, hogy biztosítsák a közösségi jog által előírt kötelezettségeik végrehajtását. Márpedig e kötelezettségek közé tartozik az is, hogy megszüntessék a közösségi jog megsértésének jogellenes következményeit (lásd az ESZAK-Szerződés 86. cikkének hasonló rendelkezésével

kapcsolatban a 6/60. sz. Humblet-ügyben 1960. december 16-án hozott ítéletet [EBHT 1960., 1125. o.] [eredeti 9. o.]

37. Mindezekből következik, hogy a közösségi jog előírja azt az elvet, mely szerint a tagállamok kötelesek megtéríteni a magánszemélyeknek okozott azon károkat, amelyek a közösségi jog nekik betudható megsértéséből származnak.”

Ezeket az elveket megerősítette az 1996. március 5-i Brasserie du pêcheur és Factortame ítéletben (C-46/93 et C-48/93, EU:C:1996:79). A Bíróság a következő választ adja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre:

„1) Az az elv, amely szerint a tagállamok kötelesek megtéríteni a közösségi jog nekik betudható megsértésével a magánszemélyeknek okozott károkat, alkalmazandó abban az esetben is, ha a felrótt kötelezettségszegés a nemzeti jogalkotónak tudható be.

2) Ha a közösségi jog egy tagállam általi megsértése a nemzeti jogalkotónak tudható be, amely olyan területen jár el, ahol jogalkotási döntései vonatkozásában széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik, a jogsérelmet szenvedő magánszemélyeknek joguk van a kártérítésre, amennyiben a megsértett közösségi szabály célja, hogy őket jogokkal ruházza fel, a jogsértés kellően súlyos, és fennáll a közvetlen okozati összefüggés a jogsértés és a magánszemélyek által elszenvedett kár között. E fenntartással, az államnak a nemzeti jog felelősségi szabályainak keretei között kell a közösségi jog neki betudható megsértésével okozott kár következményeit orvosolnia azzal a feltétellel, hogy az alkalmazandó nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételek nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek a hasonló jellegű, nemzeti jogon alapuló igényekre vonatkoznak, vagy nem lehetnek olyanok, hogy gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézvé tegyék a kártérítés elérését.

3) A nemzeti bíróság az általa alkalmazandó nemzeti jogszabály alapján nem teheti függővé a kártérítéshez való jogot a kötelezettségszegést elkövető állami szerv szándékosságából vagy gondatlanságból eredő vétkességétől, amely túlmutat a közösségi jog kellően súlyos megsértésén.

4) A közösségi jog megsértésével általuk a magánszemélyeknek okozott károk vonatkozásában a tagállamokat terhelő kártérítésnek arányosnak kell lennie az elszenvedett kárral. Vonatkozó közösségi rendelkezések hiányában, a tagállamok nemzeti jogrendszerének feladata azon kritériumok meghatározása, amelyek lehetővé teszik a kártérítés mértékének megállapítását azzal a feltétellel, hogy e kritériumok nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek a hasonló jellegű, nemzeti jogon alapuló igényekre vonatkoznak, valamint nem lehetnek olyanok, hogy

gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé tegyék a kártérítés elérését. Azon nemzeti szabályozás, amely a megtéríthető károk mértékét általános jelleggel bizonyos védett egyéni javakban okozott kárra korlátozza, kizárva a magánszemélyek elmaradt hasznát, összeegyeztethetetlen a közösségi joggal. **[eredeti 10. o.]**

Különleges kártérítések megítélését, mint amilyen az angol jogban meghatározott büntető jellegű kártérítés, lehetővé kell tenni a közösségi jogon alapuló igények és keresetek keretében, ha ilyen kártérítés a nemzeti jog alapján hasonló igények és keresetek keretében megítélhető.

5) A tagállamok kötelezettsége a magánszemélyeknek okozott azon károk megtérítésére, amelyek a közösségi jog nekik betudható megsértéséből származnak, nem korlátozható a Bíróságnak a felrótt kötelezettségszegést megállapító ítélete kihirdetését követően elszenvedett károokra”.

E fejleményekre tekintettel előzetes döntéshozatal céljából a jelen ítélet rendelkező részében megfogalmazott kérdést kell a Bíróság elé terjeszteni.

[omissis] **[eredeti 11. o.]** [omissis]

[eredeti 12. o.] [omissis]

[az ügy érdemében történő ítélet meghozataláig szociális ellátást megállapító ideiglenes intézkedés].

A fenti indokok alapján

A bíróság,

[omissis]

Az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

- A közösségi normák teljes érvényesülésének és azok védelmének a Francovich ítélet és a Brasserie du pêcheur ítélet, valamint a 2004/38/EK irányelv szerint meghatározott elvét úgy kell-e értelmezni, hogy az a tagállamokat arra kötelezi, hogy – olyan külföldi esetében, akit az arányosság előzetes vizsgálata nélkül a belső jogba történő hibás áttétel miatt megfosztottak a tartózkodási jogától – a szociális ellátás rendszerének keretében mindaddig gondoskodjanak a kérelmező orvosi ellátáson kívüli alapvető szükségleteiről, amíg a tartózkodási jogáról – az uniós jog figyelembe vételével – nem határoznak?

[omissis] **[eredeti 13. o.]** [omissis]

[omissis] [aláírások]